

เอกสารชุดความรู้
“การส่งเสริมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม
ของประเทศในกลุ่มอาเซียน”

ASEAN Morality

ธนาคาร
เอเชีย

เอกสารชุดความรู้ “การส่งเสริมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม
ของประเทศในกลุ่มอาเซียน”

ASEAN Morality

สิ่งพิมพ์ลำดับที่	1/2557
พิมพ์ครั้งที่ 1	กุมภาพันธ์ 2557
จำนวนพิมพ์	1,000 เล่ม
ผู้จัดพิมพ์เผยแพร่	ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) เลขที่ 69 ชั้น 16-17 อาคารวิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดล (CMMU) ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพฯ 10400 โทรศัพท์ 0-2644-9900 โทรสาร 0-2644-4901 Website : www.moralcenter.or.th application : moralbook , moral video

ออกแบบ จัดทำรูปเล่ม และดำเนินการผลิต

บริษัท อินฟินิท โกลบอลเทรด จำกัด
14/999 หมู่ที่ 13 ถนนกาญจนาภิเษก
ตำบลบางบัวทอง อำเภอบางบัวทอง
นนทบุรี 11110
โทรศัพท์ 0-2925-9053, 08-1348-4914
E-mail : pakkapongw@gmail.com

คำนำ

ในปี 2558 ประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ 10 ประเทศ คือ บรูไนดารุสซาลาม ราชอาณาจักรกัมพูชา สาธารณรัฐอินโดนีเซีย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มาเลเซีย สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ สาธารณรัฐสิงคโปร์ ราชอาณาจักรไทย และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม จะรวมตัวกันเป็นประชาคมอาเซียน เพื่อร่วมมือกันทางด้าน เศรษฐกิจ การเมืองและความมั่นคง สังคมและวัฒนธรรม เพื่อรักษาสันติภาพ และความมั่นคงในภูมิภาค โดยไม่ใช้ความเจริญด้านวัตถุเท่านั้นที่จะแข่งขันในประชาคมอาเซียน หากแต่เป็นความเจริญด้านวัฒนธรรม จิตใจ จิตวิญญาณ ที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตโดยรวมด้วย

ทุกสังคมที่อยู่ร่วมกันต้องมีมาตรฐานด้านคุณธรรมจริยธรรม และ มาตรฐานของความถูกต้อง การสร้างสังคมอาเซียนที่มีสำนึก “One vision, One identity, One community” จึงหมายถึงการรักษาเอกลักษณ์ คุณธรรม จุดแข็งของสังคมและวัฒนธรรมของประเทศของตนให้มั่นคง แข็งแรง ชัดเจน มากขึ้น อันเป็นเอกลักษณ์ของอาเซียน ซึ่งแต่ละประเทศรวมทั้งประเทศไทย จะต้องรักษาอัตลักษณ์ที่ติดงามของตนไว้ให้ได้ โดยเฉพาะในเรื่องของคุณธรรม ความซื่อตรงอันเป็นกลไกสร้างความสมดุล ตลอดจนการยึดมั่นในหลักการ การเคารพเสรีภาพขั้นพื้นฐาน ความยุติธรรมทางสังคม การยอมรับในความแตกต่าง และหลากหลายทางวัฒนธรรม ภาษา และศาสนา หลักธรรมาภิบาล การสร้างความซื่อสัตย์ ซื่อตรง โปร่งใส รวมไปถึงความขยัน ทุ่มเท ความรับผิดชอบต่อนอง สังคม และสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นฐานในการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของ สภาพสังคม ที่มีคุณค่าต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ การเมือง เพื่อก้าวสู่ประชาคมอาเซียนอย่างมั่นคง และสามารถแข่งขันได้ในเวทีโลก

เอกสารชุดความรู้ “การส่งเสริมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของประเทศในกลุ่มอาเซียน” นี้ เป็นการสังเคราะห์องค์ความรู้จาก การศึกษาวิจัยเปรียบเทียบ การส่งเสริมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของประเทศในกลุ่มอาเซียน ปีงบประมาณ 2556 ซึ่งศูนย์คุณธรรมร่วมกับสภาองค์การพัฒาเด็กและเยาวชนใน พระราชูปถัมภ์ฯ โดยอาจารย์ศรีศักดิ์ ไทยอารีและคณะ เป็นผู้ดำเนินงานศึกษา วิจัย เอกสารชุดนี้จะประกอบด้วย 11 เล่ม ได้แก่ เล่มนำ เป็นการสังเคราะห์ ผลในภาพรวมที่ได้จากการดำเนินงานวิจัย บทวิเคราะห์ต่างๆ รวมถึงผลการ สืบรวจความคิดเห็นเรื่องการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของประเทศไทยในการ เข้าสู่ประชาคมอาเซียน และเล่มย่อย 10 เล่มจะเป็นการลงรายละเอียดค่านิยม คุณลักษณะเด่น ยุทธศาสตร์ แนวทาง กระบวนการ รวมไปถึงปัญหาอุปสรรคใน การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในแต่ละประเทศ ทั้ง 10 ประเทศในกลุ่มอาเซียน

ศูนย์คุณธรรมขอขอบคุณ อาจารย์ศรีศักดิ์ ไทยอารี คณะนักวิจัย และ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่าน ที่ทำให้การดำเนินงานในครั้งนี้สำเร็จได้ด้วยดี และ หวังเป็นอย่างยิ่งว่า การศึกษาเรียนรู้อัตลักษณ์ คุณลักษณะ ค่านิยมของชาติต่างๆ ในประชาคมอาเซียน จะนำมาซึ่งความตระหนักในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมให้เป็นเอกลักษณ์ของชาติไทย ที่จะทำให้ประเทศไทยได้รับการยอมรับ ในเวทีอาเซียน และเวทีโลกต่อไป

นางฉวีรัตน์ เกษตรสุนทร
ผู้อำนวยการศูนย์คุณธรรม

สารบัญ

บทนำ	6
• ประชาคมอาเซียน	10
• คุณลักษณะด้านคุณธรรมจริยธรรมที่สำคัญในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน	11
บทวิเคราะห์การส่งเสริมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของประเทศในกลุ่มอาเซียน	13
• ปัจจัยที่มีผลต่อการส่งเสริมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม	16
• ยุทธศาสตร์และแนวทางในการส่งเสริมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม	17
• อุปสรรคปัญหาและความก้าวหน้า	18
• นวัตกรรม	18
• ความก้าวหน้า ผลกระทบ และข้อเสนอแนะ	19
ผลการสำรวจความคิดเห็นเรื่องการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของประเทศไทยในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน	21
• ขั้นตอนและวิธีการในการดำเนินการสำรวจ	22
• การพิจารณาและคัดเลือกค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมในบริบทของสังคมไทย	22
• การสุ่มตัวอย่างเก็บข้อมูล	24
• ผลการสำรวจการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของประเทศไทยในการเข้าสู่อาเซียน	25
ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมในการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน	33
• แนวทางความร่วมมือและการเตรียมความพร้อมระดับภูมิภาค	33
• บทบาทของประเทศไทย	33

ประชาคม อาเซียน

บทนำ

ประชาคมอาเซียน หรือ สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of South East Asian Nations: ASEAN) เป็นองค์การระหว่างประเทศ ระดับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ก่อตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เริ่มแรก

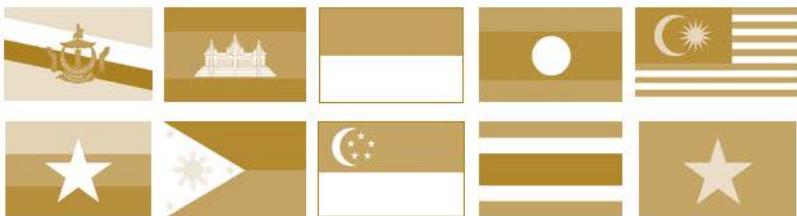
เพื่อสร้างสันติภาพในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ อันนำมาซึ่งเสถียรภาพทางการเมือง และความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม และเมื่อการค้าระหว่างประเทศในโลกมีแนวโน้มเกิดการค้ารุนแรงขึ้น ทำให้อาเซียนได้หันมามุ่งเน้นกระชับและขยายความร่วมมือด้านเศรษฐกิจการค้าระหว่างกันมากขึ้น เป็นความร่วมมือในการเพิ่มอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจ การพัฒนาสังคม วัฒนธรรม และการธำรงรักษาสันติภาพและความมั่นคงในภูมิภาค รวมทั้งเปิดโอกาสให้คลายข้อพิพาทระหว่างประเทศสมาชิกอย่างสันติ โดยมีวัตถุประสงค์หลักที่กำหนดไว้ในปฏิญญาอาเซียน (The ASEAN Declaration) 7 ประการ ดังนี้

1. ส่งเสริมความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ความก้าวหน้าทางสังคมและวัฒนธรรม
2. ส่งเสริมการมีเสถียรภาพ สันติภาพ และความมั่นคงของภูมิภาค
3. ส่งเสริมความร่วมมือทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม วิชาการ วิทยาศาสตร์ และด้านการบริหาร
4. ส่งเสริมความร่วมมือซึ่งกันและกันในการฝึกอบรมและการวิจัย
5. ส่งเสริมความร่วมมือในด้านเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม การค้า การคมนาคม การสื่อสาร และปรับปรุงมาตรฐานการดำรงชีวิต
6. ส่งเสริมการมีหลักสูตรการศึกษาเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
7. ส่งเสริมความร่วมมือกับองค์กรระดับภูมิภาคและองค์กรระหว่างประเทศ

ปัจจุบันอาเซียนมีสมาชิก 10 ประเทศ ได้แก่ บรูไน กัมพูชา อินโดนีเซีย ลาว มาเลเซีย พม่า ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ ไทย เวียดนาม และมีข้อมูลพื้นฐานของประเทศอาเซียน ซึ่งได้มีการจัดทำไว้ในปี 2553 ดังนี้:

- พื้นที่ 4,435,670 ตารางกิโลเมตร มีที่ตั้งบนเกาะ 4 ประเทศ คาบสมุทรมลายู 1 ประเทศ อินโดจีน 1 ประเทศ ลุ่มแม่น้ำโขง 4 ประเทศ และคาบสมุทรมลายู 1 ประเทศ
- ประชากร 590 ล้านคน ประกอบด้วยหลายเชื้อชาติ เช่น มาเลย์ เขมร ลาว พม่า ไทย เวียดนาม จีน อินเดีย และชนพื้นเมืองมากกว่า 800 เผ่า
- มูลค่าจีดีพี 1.8 ล้านล้านเหรียญสหรัฐ คิดเป็นอันดับที่ 9 ของโลก
- ศาสนาหลักคือ อิสลาม พุทธ และคริสต์
- ระบบการปกครอง ประชาธิปไตยแบบรัฐสภา 7 ประเทศ สังกมนิยม 2 ประเทศ สมบูรณาญาสิทธิราชย์ 1 ประเทศ

สัญลักษณ์อาเซียน

สัญลักษณ์อาเซียน คือ ต้นข้าวสีเหลือง 10 ต้นมัดรวมกันไว้ หมายถึง ประเทศสมาชิกรวมกันเพื่อมิตรภาพและความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน

สีน้ำเงิน หมายถึง สันติภาพและความมั่นคง

สีแดง หมายถึง ความกล้าหาญและความก้าวหน้า

สีขาว หมายถึง ความบริสุทธิ์

สีเหลือง หมายถึง ความเจริญรุ่งเรือง

คำขวัญของอาเซียน

“One Vision, One Identity, One Community”

“หนึ่งวิสัยทัศน์ หนึ่งเอกลักษณ์ หนึ่งประชาคม”

ผู้นำอาเซียนได้ลงนามในปฏิญญาว่าด้วยความร่วมมือในอาเซียนฉบับที่ 2 เพื่อประกาศจัดตั้งประชาคมอาเซียนในปี 2563 และต่อมาได้มีความเห็นชอบให้เร่งรัดการจัดตั้งประชาคมอาเซียนภายในปี 2558 โดยกำหนดให้ทุกประเทศที่เป็นสมาชิกมีกฎเกณฑ์ บรรทัดฐาน และค่านิยมร่วมกัน อันทำให้แต่ละประเทศสมาชิกจำเป็นต้องพัฒนาค่านิยมของคนในชาติให้สอดคล้องกัน

ประชาคมอาเซียน ประกอบด้วย 3 เสาหลัก คือ

1. ประชาคมการเมืองความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political-Security Community หรือ APSC) ความมั่นคงและเสถียรภาพทางการเมืองเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาด้านอื่นๆ ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียนจึงเป็นหนึ่งในสามเสาหลักของความร่วมมือที่เน้นการรวมตัวของอาเซียนเพื่อสร้างความมั่นใจ เสถียรภาพ และสันติภาพในภูมิภาค ให้ประชาชนในอาเซียนอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข และปราศจากภัยคุกคามด้านการทหาร และภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ เช่น ภัยพิบัติทางธรรมชาติและปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ

2. ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community หรือ AEC) ท้ามกลางบริบททางเศรษฐกิจ การค้าและการลงทุนระหว่างประเทศที่มีการแข่งขันสูง อันส่งผลให้ประเทศต่างๆ ต้องปรับตัวเองเพื่อให้ได้รับประโยชน์จากระบบเศรษฐกิจโลก รวมถึงการรวมกลุ่มการค้ากันของประเทศต่างๆ อาทิ สหภาพยุโรป และเขตการค้าเสรีอเมริกาเหนือ ผู้นำประเทศสมาชิกอาเซียนได้เห็นชอบให้จัดตั้ง “ประชาคมเศรษฐกิจของอาเซียน” ภายในปี 2558 มีประสงค์ที่จะให้ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีความมั่นคง มั่งคั่ง และสามารถแข่งขันกับภูมิภาคอื่นๆ ได้

3. ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community หรือ ASCC) มีเป้าหมายให้อาเซียนเป็นประชาคมที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลาง สังคมที่เอื้ออาทรและแบ่งปัน ประชากรอาเซียนมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีและมีการพัฒนาในทุกด้าน เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริมอัตลักษณ์ของประชาคม

นอกจากนี้ยังกำหนดแผนงานการจัดตั้งประชาคม 3 แผนงาน คือ แผนงานการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน แผนงานการจัดตั้งประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน และแผนงานการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน เพื่อรองรับการดำเนินมาตรการต่างๆ เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์

แผนงานทั้ง 3 แผน ได้สอดแทรกประเด็นค่านิยมและคุณธรรม จริยธรรม ไว้ในคุณลักษณะของประชาคม ดังนี้

1. แผนงานการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน เป็นแผนที่เน้นประชาชนเป็นศูนย์กลาง และระบุเรื่องคุณธรรมจริยธรรมที่พึงประสงค์ทางสังคมของประชาคมโดยรวม เช่น ความรับผิดชอบเพื่อก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพ การเอื้ออาทรและแบ่งปัน การยึดมั่นในหลักการ การเคารพในเสรีภาพขั้นพื้นฐาน ความเท่าเทียมทางเพศ สิทธิมนุษยชน ความยุติธรรมทางสังคม และคุณค่าของความแตกต่างและหลากหลายด้านวัฒนธรรม ภาษา และศาสนา

2. แผนงานการจัดตั้งประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน เน้นเรื่องสันติภาพ ความยุติธรรม ความอดกลั้น ความปรองดอง การส่งเสริมคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพ การเคารพความหลากหลาย ความเท่าเทียมกัน และความเข้าใจที่ดีต่อกัน ธรรมชาติสากล การเปิดกว้าง โปร่งใส และมีมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย

3. แผนงานการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ให้ความสำคัญกับความโปร่งใส และความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมในการดำเนินงาน

คุณลักษณะด้านคุณธรรมจริยธรรมที่สำคัญ ในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

การศึกษาวิจัยเปรียบเทียบการส่งเสริมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของประเทศในกลุ่มอาเซียน (ศรีศักดิ์ : 2556) ซึ่งศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) เป็นผู้สนับสนุนการดำเนินงาน ได้ทำการวิเคราะห์คุณลักษณะด้านคุณธรรมจริยธรรมที่พึงประสงค์สำหรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยแยกตามเป้าหมายและพันธกิจของประชาคมอาเซียนทั้ง 3 เสาหลักตามที่ระบุไว้ในแผนงานการจัดตั้งประชาคมอาเซียน (Roadmap for ASEAN Community 2015) ได้ดังต่อไปนี้

ประชาคมการเมืองความมั่นคงอาเซียน (APSC)

เป้าหมายและพันธกิจ	คุณธรรมจริยธรรมที่พึงประสงค์
• ประชาคมที่มีกฎเกณฑ์ บรรทัดฐาน และค่านิยมร่วมกัน • ภูมิภาคที่มีความเป็นเอกภาพ สงบสุข และมีความแข็งแกร่ง • ภูมิภาคที่มีพลวัตและมองไปยังโลกภายนอก	• สันติภาพ ความยุติธรรม ความอดกลั้น ความสอดคล้องกลมกลืน • ส่งเสริมประชาธิปไตย นิติธรรม ธรรมมาภิบาล สิทธิมนุษยชน และเสรีภาพขั้นพื้นฐาน • ความโปร่งใส การมีส่วนร่วม การมองไปข้างหน้า การไม่เลือกปฏิบัติ •ต่อต้านคอร์รัปชัน

ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)

เป้าหมายและพันธกิจ	คุณธรรมจริยธรรมที่พึงประสงค์
• การเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียว • การไปสู่ภูมิภาคที่มีความสามารถในการแข่งขัน • การพัฒนาเศรษฐกิจอย่างเท่าเทียม • การบูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลก	• การบูรณาการ • ชุมชนที่มีกฎเกณฑ์ • ความโปร่งใส • วัฒนธรรมการแข่งขันอย่างเป็นธรรม • การให้ความสำคัญกับทักษะ • ความเป็นมืออาชีพ • วัฒนธรรมการสร้างสรรค์และนวัตกรรมใหม่ • การคุ้มครองผู้บริโภค • E- Society/ E-friendly

ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASCC)

เป้าหมายและพันธกิจ	คุณธรรมจริยธรรมที่พึงประสงค์
• การคุ้มครองและสวัสดิการสังคม • ความยุติธรรมและสิทธิที่เท่าเทียม • การส่งเสริมความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม • การสร้างอัตลักษณ์อาเซียน • การลดช่องว่างการพัฒนา	• คนเป็นศูนย์กลาง • ความรับผิดชอบต่อสังคม • ความสามัคคี/สมานฉันท์ • ห่วงใยและแบ่งปัน • ความสอดคล้องกลมกลืน • การมีส่วนร่วม • การเรียนรู้ตลอดชีวิต • การบูรณาการภูมิภาค • ระบบราชการที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส • วัฒนธรรมของการเตรียมพร้อม • สิทธิมนุษยชน • ความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) • ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในความหลากหลาย • ความเข้าใจในวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ ศาสนาและอารยธรรมของประเทศอื่น

บทวิเคราะห์การส่งเสริมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของประเทศในกลุ่มอาเซียน

คุณลักษณะเด่นด้านค่านิยมและคุณธรรมจริยธรรมของทั้ง 10 ประเทศ
อาจสรุปเปรียบเทียบได้ดังตารางต่อไปนี้

ประเทศ	คุณลักษณะเด่นด้านค่านิยมและคุณธรรมจริยธรรม
บรูไน	• ความรับผิดชอบต่อสถาบันกษัตริย์และชาติบรูไน ความศรัทธาในคุณค่าอิสลาม วัฒนธรรมแห่งชั้นดีธรรม เมตตาธรรม และความสมานฉันท์ในสังคม
กัมพูชา	• ความอดทน ความร่วมมือ ความเป็นหนึ่งเดียวกัน ความเป็นปึกแผ่นของชาติ การตระหนักของประชาชน รักความยุติธรรม เคารพกฎหมายและสิทธิมนุษยชน การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การมีเอกลักษณ์ และให้ความสำคัญกับความเจริญและวัฒนธรรมของชาติ ภายใต้คติ “ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์”
อินโดนีเซีย	• ความเชื่อเรื่องพระเจ้าองค์เดียว • มนุษยธรรมที่มีความยุติธรรมและอารยธรรม • ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของประเทศอินโดนีเซีย • ประชาธิปไตยที่เกิดจากภูมิปัญญา และแสดงออกมาอย่างเป็นเอกลักษณ์ของตัวแทนประชาชน • ความยุติธรรมทางสังคมสำหรับชาวอินโดนีเซียทุกคน
ลาว	• ความเข้าใจร่วมกัน ความเป็นปึกแผ่น คุณธรรมที่ดีและชาตินิยม • ความรักชาติ ความรักต่อประชาธิปไตยของประชาชน จิตวิญญาณของความเป็นปึกแผ่นระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ และจิตวิญญาณแห่งอิสราภาพ
มาเลเซีย	• ความเชื่อในพระเจ้า • ความจงรักภักดีต่อประเทศและพระมหากษัตริย์ • การรักษาสถาบันรัฐธรรมนูญ • การรักษากฎหมาย • การประพฤติดี มีศีลธรรม
พม่า	• รักชาติ • มีจิตวิญญาณเป็นหนึ่งเดียวกัน • ปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบแบบแผน

ประเทศ	คุณลักษณะเด่นด้านค่านิยมและคุณธรรมจริยธรรม
ฟิลิปปินส์	- ให้ความสำคัญกับครอบครัวและเครือญาติ - ให้ความสำคัญกับตัวตน หรือลัทธิบุคคลนิยม - ให้คุณค่าของความเชื่อทางศาสนาและจิตวิญญาณ - การยอมรับทางสังคม - ความเห็นอกเห็นใจต่อผู้อื่น - วัฒนธรรมการรวมกลุ่ม - ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ
สิงคโปร์	- ชาติต้องมาก่อนชุมชน และสังคมอยู่เหนือบุคคล - ครอบครัวเป็นหน่วยพื้นฐานทางสังคม - การช่วยเหลือกันในชุมชนและเคารพในปัจเจกบุคคล - ยึดถือความเห็นของคนส่วนใหญ่ แต่ไม่สร้างความแตกแยก - มีความกลมกลืนทางเชื้อชาติและศาสนา
ไทย	- รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ - ซื่อสัตย์สุจริต - มีวินัย - ใฝ่เรียนรู้ - อยู่อย่างพอเพียง - มุ่งมั่นในการทำงาน - รักความเป็นไทย - มีจิตสาธารณะ
เวียดนาม	- การเคารพนับถือบรรพบุรุษ - คุณค่าของครอบครัวและชุมชน - ความรักชาติ - คุณค่าของการใช้แรงงาน - การอุทิศตนเพื่อการเรียนรู้

โดยสรุปแล้ว ค่านิยมและคุณธรรมจริยธรรมในประเทศอาเซียน มีลักษณะเด่นร่วมกันในหลายประการ คือ

1) ความเป็นเอกภาพในความหลากหลาย (โดยเฉพาะในสังคมพหุลักษณะ) จะเห็นได้ว่า ในหลายประเทศที่ประกอบด้วยประชากรที่มีหลายเชื้อชาติ และเคยมีประวัติศาสตร์ของความขัดแย้งระหว่างเชื้อชาติหรือชาติพันธุ์ จะให้ความสำคัญกับการส่งเสริมค่านิยมที่ยอมรับความแตกต่างระหว่างเชื้อชาติ และวัฒนธรรมมากเป็นพิเศษ เช่น มาเลเซีย สิงคโปร์ เป็นต้น

2) ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน/ความเป็นปึกแผ่น/ความสามัคคี

3) ความรักชาติ

4) ศรัทธาในศาสนา

5) ความศรัทธาพระมหากษัตริย์ โดยเฉพาะประเทศที่ยังคงมีสถาบันกษัตริย์เป็นประมุข

6) ความเป็นประชาธิปไตย

ปัจจัยที่มีผลต่อการส่งเสริมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ของประเทศในกลุ่มอาเซียน อาจกล่าวถึงได้ดังต่อไปนี้

• **ประวัติศาสตร์** เหตุการณ์สำคัญในประวัติศาสตร์ เช่น การตกเป็นอาณานิคมของประเทศตะวันตก การเปลี่ยนแปลงลัทธิการปกครองสงครามกลางเมือง ล้วนมีผลต่อการกำหนดค่านิยม และคุณธรรมจริยธรรมของชาติ เช่น ประเทศฟิลิปปินส์เคยถูกปกครองโดยประเทศอาณานิคมหลายครั้ง ได้แก่ สเปนและอเมริกา ทำให้หลังจากได้รับอิสรภาพ การระดมสร้างค่านิยมความเป็นฟิลิปปินส์ขึ้นมาจึงได้รับความสำคัญ ประเทศมาเลเซีย เคยเผชิญกับเหตุการณ์สงครามกลางเมืองระหว่างประชาชนเชื้อชาติจีนและมาเลย์ จึงทำให้เห็นความสำคัญของการสร้างเอกภาพและความเป็นชาติ

• **อุดมการณ์ทางการเมือง** ค่านิยมและคุณธรรมจริยธรรมประจำชาติหลายประการ มีต้นกำเนิดจากระบบการเมืองการปกครอง เช่น การให้คุณค่าของการใช้แรงงานในประเทศเวียดนาม มีที่มาจากการปกครองแบบสังคมนิยม ค่านิยมเรื่องประชาธิปไตย เป็นต้น

- **หลักคำสอนทางศาสนา** ในทุกประเทศ หลักคำสอนในศาสนามีความสำคัญในการกำหนดคุณธรรมจริยธรรมหลักของประเทศ ไม่ว่าจะเป็นศาสนาอิสลาม พุทธ และคริสต์ หลายประเทศ เช่น อินโดนีเซีย มาเลเซีย และบรูไน มีการกำหนดวิชาศาสนศึกษาไว้ในหลักสูตรการศึกษา

- **ผู้นำประเทศ** ผู้นำประเทศไม่ว่าจะเป็นกษัตริย์ สุลต่าน ประธานาธิบดี นายกรัฐมนตรี ฯลฯ ล้วนมีบทบาทในการกำหนดค่านิยมและคุณธรรมจริยธรรมให้แก่ประชาชนในประเทศ ไม่ว่าจะเป็นการเผยแพร่แนวคิดผ่านการพูด การเขียน สอดแทรกเข้าไปในยุทธศาสตร์การส่งเสริมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในชาติ หรือการประพฤติตนเป็นแบบอย่าง

- **สื่อมวลชน** เป็นสถาบันหลักที่ปลูกฝังค่านิยม รวมทั้งคุณธรรมจริยธรรม ทั้งที่พึงประสงค์และอาจไม่พึงประสงค์แก่เด็กและเยาวชน ไม่ว่าจะเป็นตั้งใจหรือไม่ก็ตาม ปัจจุบันสื่อมวลชนยังรวมถึงสื่ออินเทอร์เน็ต social media ที่เข้าถึงผู้รับได้อย่างกว้างขวางและไร้พรมแดน

ยุทธศาสตร์และแนวทางในการส่งเสริมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม

ประเทศอาเซียนส่วนใหญ่ ส่งเสริมและพัฒนาด่านคุณธรรมและจริยธรรมเป็นยุทธศาสตร์และการดำเนินการตามสถาบันหลักในระบบของชาติ กล่าวคือ

- **นโยบายและยุทธศาสตร์ระดับชาติ** ในหลายประเทศ มีการกำหนดให้การส่งเสริมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมเป็นนโยบายและยุทธศาสตร์ระดับชาติ เช่น หลักคำสอนตามศาสนาอิสลามที่กำหนดคุณลักษณะทางด้านคุณธรรมและจริยธรรมที่พึงประสงค์มีการระบุไว้ในรัฐธรรมนูญของประเทศอินโดนีเซีย มาเลเซีย และสิงคโปร์ รวมทั้งประเทศไทยมีการกำหนดวิสัยทัศน์ของชาติ โดยระบุคุณลักษณะของประชากรในประเทศที่พึงประสงค์ไว้ด้วย ประเทศฟิลิปปินส์เคยกำหนดให้การสร้างค่านิยมรักชาติเป็นวาระแห่งชาติภายใต้การปกครองของประธานาธิบดีหลายสมัย เป็นต้น

- **สถาบันศาสนา** ประเทศในภูมิภาคอาเซียน โดยเฉพาะประเทศมุสลิม ใช้หลักคำสอนในศาสนาเป็นแนวคิดหลักในการกำหนดคุณธรรมจริยธรรมของ

คนในประเทศ ในประเทศเหล่านี้ ศาสนศึกษามักกำหนดให้เป็นวิชาบังคับสำหรับนักเรียนทุกระดับชั้น และโรงเรียนสอนศาสนาก็เป็นอีกสถาบันหนึ่งที่มีหน้าที่เผยแพร่ค่านิยมและคุณธรรมจริยธรรมแก่เด็กนักเรียนในรูปแบบของโรงเรียน

• **สถาบันการศึกษา** กระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียน และสถาบันการศึกษาอื่นๆ เป็นสถาบันหลักที่มีหน้าที่ปลูกฝังและพัฒนาค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กและเยาวชน ทุกประเทศในภูมิภาคอาเซียนมีการจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนคุณธรรมจริยธรรม โดยแบ่งตามระดับชั้น และจำแนกอยู่ในวิชาต่างๆ เช่น สังคมศึกษา หน้าที่พลเมือง และศาสนาศึกษา เป็นต้น

อุปสรรคปัญหาและความก้าวหน้า

อุปสรรคปัญหาหลักที่ประเทศในภูมิภาคอาเซียนกำลังเผชิญในการส่งเสริมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ส่วนใหญ่เป็นความกังวลที่เยาวชนคนรุ่นใหม่ไม่เห็นความสำคัญของค่านิยม คุณธรรมจริยธรรมประจำชาติที่ได้รับการปลูกฝังกันต่อมา เนื่องจากได้รับอิทธิพลจากสื่อมวลชนโดยเฉพาะสื่ออินเทอร์เน็ตที่เข้าถึงวัฒนธรรมและค่านิยมของต่างประเทศ นอกจากนี้ กระบวนการและวิธีการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมยังล้าสมัย ไม่มีความแปลกใหม่และน่าสนใจมากพอที่จะสร้างความตระหนักให้แก่เด็กและเยาวชนได้ ในหลายประเทศ แนวคิดหลักของระบบการศึกษาในระบบ ได้รับการวิจารณ์ว่ามุ่งเน้นผลิิตประชากรที่มีความเป็นเลิศทางวิชาการและมีทักษะในการทำงาน มากกว่าจะเป็นประชากรที่เป็นคนดีมีคุณภาพ จึงไม่เน้นการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม มากไปกว่าวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษ หรือทักษะการทำงานที่เป็นที่ต้องการของตลาด

นวัตกรรม

ประเทศในภูมิภาคอาเซียนล้วนมีนวัตกรรมและแนวทางการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมที่น่าสนใจในหลายระดับ ทั้งนวัตกรรมในระดับนโยบาย เช่น การใช้วิชาส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาที่เด็กและเยาวชนอาจจะถูกชักจูงโน้มน้าวให้ไปเข้ากับกลุ่มแบ่งแยกดินแดนในประเทศมาเลเซีย นวัตกรรมในระดับปฏิบัติการในระบบ เช่น ประเทศสิงคโปร์ มีการจัดทำ

หลักสูตรการเรียนการสอนเรื่องคุณธรรมจริยธรรมแนวใหม่ที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง นอกจากนี้ ยังมีนวัตกรรมที่น่าสนใจในระดับชุมชน องค์การที่อยู่นอกระบบ เช่น การประยุกต์วิธีการเทศน์โดยพระสงฆ์ในศาสนาพุทธโดยสอดแทรกการแสดงเป็นละคร โครงการระดับชุมชนและโรงเรียนในประเทศไทย เป็นต้น

นิทานพื้นบ้าน เป็นตัวอย่างหนึ่งของการส่งเสริมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมสำหรับเด็กที่พบในเกือบทุกประเทศอาเซียน

ความก้าวหน้า ผลกระทบ และข้อเสนอแนะในการส่งเสริมพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับประเทศอาเซียน

การหล่อหลอมประเทศอาเซียนให้เป็นประชาคมที่มีเอกลักษณ์ด้านค่านิยมและคุณธรรม จริยธรรม ตามเป้าหมายและพันธกิจของประชาคมอาเซียน ทั้ง 3 เสาหลัก ภายใต้คำขวัญ “หนึ่งวิสัยทัศน์ หนึ่งอัตลักษณ์ หนึ่งชุมชน” (One vision, one identity, one community) ตามที่กล่าวถึงไว้ เมื่อศึกษาเปรียบเทียบกับสถานการณ์และปัจจัยต่างๆ ในการพัฒนาและปลูกฝังคุณลักษณะด้านคุณธรรมจริยธรรมของประเทศสมาชิกทั้ง 10 พบว่า คุณลักษณะเด่นด้านคุณธรรมจริยธรรมของประเทศอาเซียนในแต่ละประเทศ ยังมุ่งเน้นอัตลักษณ์ของความเป็นชาติ และความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในประเทศชาติมากกว่าที่จะส่งเสริมความเข้าใจและการยอมรับความแตกต่างของประเทศอื่นๆ หรือการส่งเสริมความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในระดับภูมิภาคอาเซียน กล่าวคือ ขอบเขตของคุณลักษณะด้านคุณธรรมจริยธรรมยังไม่ได้ขยายออกกว้างกว่าบริบทของการเป็นชาติ หรือ เป็นประเทศนั่นเอง

ความท้าทายในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมเพื่อก้าวไปสู่การเป็นประชาคมอาเซียน อาจสรุปได้ดังต่อไปนี้

- **สภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลง** เช่น โครงสร้างประชากร บริโภคนิยมและวัฒนธรรมใหม่ การเข้ามามีบทบาทของเทคโนโลยีสารสนเทศ ส่งผลกระทบต่อการปลูกฝังคุณลักษณะด้านคุณธรรมจริยธรรมที่พึงประสงค์

• **รูปแบบและวิธีการเรียนการสอนเรื่องคุณธรรมจริยธรรม** ยังมี ความท้าทายและเป็นเรื่องยากที่จะพัฒนาคุณลักษณะภายในซึ่งเป็นนามธรรม (คุณธรรม) ให้สามารถเป็นพื้นฐานและกำกับให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ (จริยธรรม) ได้ การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมจึงเป็นปัญหาที่ท้าทายผู้สอนมาก

• **ความขัดแย้งด้านเป้าหมายของการศึกษา** “เพื่อพัฒนาคุณภาพของ คน” หรือ “เพื่อพัฒนาความเป็นเลิศทางวิชาการ” และ “พัฒนาทักษะในการ ผลิต” ในยุคสมัยของการพัฒนาอุตสาหกรรมและเศรษฐกิจในหลายประเทศ อาเซียน ส่งผลกระทบต่อการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมที่พึงประสงค์ นอกเหนือไปจากเป้าหมายทางการเติบโตของเศรษฐกิจ

• **การบูรณาการ (Integration)** อันเป็นกลไกสำคัญในการสร้างความเป็น อันหนึ่งอันเดียวกันของประเทศสมาชิกของประชาคมอาเซียน เป็นบูรณาการ อย่างมีเงื่อนไข หรือมีข้อยกเว้น ดังนั้น ด้วยข้อจำกัดเชิงโครงสร้างนี้จึงเป็น อุปสรรคต่อเป้าหมายที่จะสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน การมีความ เท่าเทียมกัน หรือการเป็นภูมิภาคที่เคารพสิทธิมนุษยชน

• **การเชื่อมต่อ ไหลเวียน (Connectivity, flow)** อย่างเสรี ในโลกที่ ไร้พรมแดน เกิดขึ้นในความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจที่ไม่เท่าเทียมกันระหว่างประเทศ จึงพบว่า การไหลของเงินทุนและเทคโนโลยีนั้น ไหลไปในทิศทางเดียว คือจาก ประเทศที่มีทุนมาก ไปสู่ประเทศที่มีทรัพยากรธรรมชาติมากแต่ด้อยอำนาจ ทางเศรษฐกิจทั้งเงินทุนและเทคโนโลยี ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นคือ มีโครงการ สร้างเพื่อขึ้นเกิดขึ้นมากมายในประเทศลาว จากการลงทุนของประเทศที่มีทุนมาก เช่น ไทย จีน หรือทั้งไทย และจีน ต่างพากันไปเข้าเขตเศรษฐกิจพิเศษที่ลาว ในราคาถูกเหมือนได้เปล่า แถมระยะเวลายาวนานถึง 70,80, 90 ปีในกรณีแบบนี้ เราไม่อาจเรียกว่า เป็นการเชื่อมต่อที่ก่อให้เกิดบูรณาการทางเศรษฐกิจ หากแต่ เป็นการกลืนกินทางเศรษฐกิจ ในทางกลับกัน การไหลของแรงงานไร้ฝีมือ ไร้สัญชาติ กลับเดินทางสวนทิศทาง จากประเทศที่ด้อยอำนาจทางเศรษฐกิจ เช่น ลาว พม่า เขมร ไปสู่ ประเทศที่มีอำนาจทางเศรษฐกิจมากกว่า ประเทศ ปลายทางเหล่านี้ไม่เคยปรับเปลี่ยนกฎหมาย ให้แรงงานเหล่านี้มีชีวิตความเป็น อยู่ที่ดีขึ้น แรงงานต่างด้าว ยังคงทำงานหนักด้วยค่าแรงที่ต่ำกว่าพลเมืองทั่วไป ในประเทศอยู่เช่นเดิมแม้ในกระแสะอาเซียน

• คำขวัญ “หนึ่งวิสัยทัศน์ หนึ่งอัตลักษณ์ หนึ่งชุมชน” (One vision, one identity, one community) เป็นเป้าหมายที่มุ่งไปสู่ประชาคมหรือภูมิภาคที่ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน มีอัตลักษณ์ร่วมกันบนพื้นฐานของบูรณาการ แต่ในความเป็นจริง หลายชาติในอาเซียนยังคงยึดมั่นกับค่านิยมของความเป็นชาติ และชาตินิยมของตน เอาไว้ด้วยข้ออ้างของการไม่แทรกแซงชาตินิยมของชาติอื่น (Non-interference policy)

ตัวอย่างเช่น เมื่อเกิดกรณีผู้อพยพชาว โรฮิงญา อาเซียนเลือกที่จะไม่แสดงท่าทีใดๆ ต่อการที่พม่าผลักดันให้พลเมืองของตนต้องกลายเป็นคนไร้รัฐ ไม่เพียงเพราะรัฐอาเซียนต่างก็ถือว่าเรื่องนี้ไม่ใช่กิจการของชาติของตน หากแต่ยังเป็นเพราะเกรงว่าการแสดงออกใดๆ อาจไปกระทบกระเทือนเศรษฐกิจของตนในพม่า หากทำให้รัฐบาลพม่าไม่พอใจ

กรณีนี้ สะท้อนให้เห็นเป็นอย่างดีว่า สามเสาหลักของอาเซียน กล่าวคือ เศรษฐกิจ ความมั่นคง และสังคมวัฒนธรรม นั้นไม่ได้ดำเนินไปด้วยกัน หรือเมื่อขัดกัน เสาทางเศรษฐกิจมักได้รับความสำคัญมากที่สุด ส่งผลให้สองเสาที่เหลือ ดำรงอยู่แต่เพียงในฐานะที่เป็นมโนทัศน์และหลักการทางนามธรรม โดยไม่มีกลไกในเชิงปฏิบัติการที่มีนัยสำคัญ

ผลการสำรวจความคิดเห็น เรื่องการพัฒนาคูณธรรมจริยธรรมของ ประเทศไทยในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

คณะวิจัยการศึกษาวิจัยเปรียบเทียบการส่งเสริมพัฒนาคูณธรรมจริยธรรมของประเทศไทยในกลุ่มอาเซียน (ศรีศักดิ์ : 2556) ได้ทำการศึกษาข้อมูลและสำรวจความคิดเห็นจากหลายภาคส่วนของสังคม และจากพื้นที่ทั่วประเทศในเรื่องเอกลักษณ์ด้านคุณธรรม จริยธรรม ตลอดจนกลไกและวิธีการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทย เพื่อนำมาใช้ประโยชน์สำหรับการ

กำหนดเป็นนโยบาย แผนงาน และกระบวนการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของเด็กและเยาวชนในประเทศไทย ในการก้าวเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียนต่อไป โดยมีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนและวิธีการในการดำเนินการสำรวจ ได้แก่

การพิจารณาและคัดเลือก
ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม
ในบริบทของสังคมไทย

การสร้างเครื่องมือ
(แบบสอบถาม)

การสุ่มตัวอย่างเก็บข้อมูล

การพิจารณาและคัดเลือกค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม ในบริบทของสังคมไทย

ได้มีการพิจารณาคุณธรรมจริยธรรมที่กำหนดไว้สำหรับเด็กและเยาวชนไทยจากหลายหน่วยงานหลัก รวมทั้งจากผลการประชุมระดมความคิดเห็นในการจัดทำหลักสูตรว่าด้วยคุณธรรมจริยธรรม เพื่อป้องกันและปราบปรามการทุจริตสำหรับเด็กและเยาวชนครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 16 มีนาคม 2556 จัดโดยสำนักงาน ป.ป.ช. ร่วมกับสภาการศึกษา ซึ่งมีการวิเคราะห์การเสริมสร้างคุณธรรมที่จำเป็นและสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันของสังคมไทยและประชาคมโลก สอดคล้องกับช่วงวัย ระดับการศึกษา และกลุ่มเป้าหมาย รวมถึงพิจารณาคุณธรรมจริยธรรมที่ระบุไว้ในแผนการจัดตั้งประชาคมอาเซียนทั้ง 3 แผน คือ แผนการจัดตั้งประชาสังคมและวัฒนธรรม แผนการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจ และแผนการจัดตั้งประชาคมการเมืองและความมั่นคง

หลังจากนั้นได้สังเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวและนำมากำหนดเป็นคุณลักษณะเด่นด้านคุณธรรมจริยธรรมของไทย ในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน จำนวน 32 ข้อ โดยแบ่งเป็น 6 หมวด ดังต่อไปนี้

หมวดที่ 1 : คุณธรรมที่เกี่ยวข้องกับสถาบันทางสังคม

- 1.1 มีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
- 1.2 ยึดมั่นในคำสอนอันดีของศาสนา

หมวดที่ 2 : คุณธรรมที่เกี่ยวข้องกับความเป็นชาติ

- 2.1 เห็นคุณค่าเอกลักษณ์ความเป็นไทย
- 2.2 ประพฤติตนตามจารีต ประเพณี และวัฒนธรรมอันดีงาม

หมวดที่ 3 : คุณธรรมที่เกี่ยวข้องกับการเป็นพลเมืองดี

- 3.1 ความเป็นประชาธิปไตย
- 3.2 มีความสามัคคี ประองดอง/รักสันติภาพ
- 3.3 มีจิตสำนึกเพื่อผู้อื่น/มีจิตสาธารณะ
- 3.4 เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม
- 3.5 มีความรับผิดชอบต่อนตนเองและผู้อื่น
- 3.6 รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
- 3.7 มีความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม
- 3.8 เปิดใจกว้าง สนับสนุนการมีส่วนร่วม

หมวดที่ 4 : คุณธรรมที่เกี่ยวข้องกับความซื่อสัตย์สุจริต

- 4.1 มีความซื่อสัตย์/สุจริต/มีความโปร่งใส
- 4.2 ยึดหลักธรรมาภิบาล
- 4.3 ยึดมั่นในสิ่งที่ถูกต้อง
- 4.4 มีความยุติธรรม

หมวดที่ 5 : คุณธรรมที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชน

- 5.1 เคารพในคุณค่าความเป็นคน/ให้เกียรติเพื่อนมนุษย์
- 5.2 เคารพเสรีภาพขั้นพื้นฐาน
- 5.3 เคารพความเท่าเทียมทางเพศ
- 5.4 เห็นคุณค่าและยอมรับความแตกต่าง/หลากหลายด้านวัฒนธรรม ภาษา และศาสนา
- 5.5 เคารพสิทธิมนุษยชน

หมวดที่ 6 : คุณธรรมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมส่วนบุคคล

- 6.1 มีความขยัน/ทุ่มเททำงาน/ใส่ใจในรายละเอียด

- 6.2 อ่อนนุ่มถ่อมตน
- 6.3 มีความอดทนอดกลั้น
- 6.4 ประหยัดอดออม
- 6.5 มีความพอเพียง
- 6.6 มีระเบียบวินัย
- 6.7 ตรงต่อเวลา
- 6.8 ทำแต่ความดี/ละอายต่อการทำความชั่ว
- 6.9 มีความเสียสละ เอื้ออาทร และแบ่งปัน
- 6.10 รักการเรียนรู้/ใฝ่หาความรู้
- 6.11 กตัญญู/รู้คุณ

การสร้างเครื่องมือ

จัดทำแบบสอบถาม 1 ชุด เพื่อใช้เป็นเครื่องมือสำรวจความคิดเห็นในเรื่องคุณธรรมจริยธรรมของประเทศไทยในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 : ข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วย ภูมิลำเนา เพศ อายุ วุฒิการศึกษา และอาชีพ

ส่วนที่ 2 : การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ประกอบด้วย คุณลักษณะเด่นด้านคุณธรรม จริยธรรม ผู้ที่มีหน้าที่หลักในการส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในประเทศไทย วิธีการส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในบริบทของอาเซียน

การสุ่มตัวอย่างเก็บข้อมูล

เพื่อให้ความคิดเห็นที่ได้จากการสำรวจ มาจากบุคคลหลากหลายสภาพสังคมทางเศรษฐกิจ เป็นผู้ใหญ่และเด็ก ทั้งในส่วนกลาง ภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น จึงมีการกำหนดองค์กรหลักทั้งภาครัฐ เอกชน ธุรกิจ และกลุ่มเยาวชนที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม และสามารถเป็นแกนนำในการขยายการสำรวจให้กว้างขวางพอที่จะครอบคลุมทุกภาคส่วนของสังคมและทุกภาคของประเทศได้

ผลการสำรวจ การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ของประเทศไทย ในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดจำนวน 5,966 คน (สามารถสืบค้นรายละเอียดเพิ่มเติมได้จากการศึกษาวิจัยเปรียบเทียบการส่งเสริมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของประเทศในกลุ่มอาเซียน (www.moralcenter.or.th)) จำแนกเป็นประเด็นต่างๆ ได้ดังนี้

คุณลักษณะเด่นด้านคุณธรรมและจริยธรรมของไทย

จากผลสำรวจ พบว่า คุณลักษณะเด่นด้านคุณธรรมและจริยธรรมของไทยที่สำคัญที่สุด 5 ลำดับแรก ได้แก่ ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ การยึดมั่นในหลักคำสอนอันดีของศาสนา ความกตัญญูรู้คุณ ความอ่อนน้อมถ่อมตัว และเห็นคุณค่าเอกลักษณ์ความเป็นไทย

ผู้มีหน้าที่หลักในการปลูกฝังและพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมในประเทศไทย

จากผลสำรวจ พบว่า ผู้มีหน้าที่หลักในการปลูกฝังและพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ได้แก่ พ่อแม่ ผู้ปกครอง และญาติผู้ใหญ่ มากที่สุด รองลงมาคือ โรงเรียน/มหาวิทยาลัย สถาบันวิชาการ ผู้นำทางศาสนา สถาบันทางศาสนา

การปลูกฝังและพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในประเทศไทยที่ได้ผลมากที่สุด

อย่างไรก็ตาม เมื่อถามถึงวิธี การปลูกฝังและพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในประเทศไทยที่ได้ผลมากที่สุด ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่กลับเห็นว่า สถาบันศึกษา สถานศึกษาในระบบ เป็นช่องทางในการปลูกฝังและพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมที่ได้ผลมากที่สุด ตัวอย่างเช่น ร้อยละ 66 ตอบว่า ควรปลูกฝังโดยสอดแทรกในหลักสูตรของการศึกษา ร้อยละ 40.5 สนับสนุนให้เด็กและเยาวชนทำกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ร้อยละ 39.5 จัดกิจกรรมเสริมในสถานศึกษา ร้อยละ 36.8 ฝึกอบรมด้านคุณธรรมจริยธรรมให้แก่เด็กและเยาวชน โดยเฉพาะ

มีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนมาก (ร้อยละ 49.6) ที่ระบุว่า ควรให้ความรู้กับพ่อแม่ ผู้ปกครอง และครู เพื่อไปพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม เด็กและเยาวชน และจัดการรณรงค์ในสถานศึกษา อีกส่วนหนึ่งให้ความสำคัญกับการจัดกิจกรรมรณรงค์ประชาสัมพันธ์ ได้แก่ จัดการรณรงค์ในสถานศึกษาและจัดการรณรงค์และประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อทุกรูปแบบ (ร้อยละ 24.0) และจัดการรณรงค์และประชาสัมพันธ์ในชุมชน/ท้องถิ่น (ร้อยละ 18.6)

คุณธรรมและจริยธรรมที่มีความจำเป็นมากที่สุดในการเข้าเป็นประชาคมอาเซียน

เมื่อถามถึงคุณธรรมและจริยธรรมที่มีความจำเป็นมากที่สุดในการเข้าเป็นประชาคมอาเซียน ผู้ตอบแบบสอบถามระบุคุณลักษณะด้านคุณธรรมและจริยธรรมมากที่สุด 5 ลำดับแรกดังต่อไปนี้

1. มีความซื่อสัตย์ สุจริต และมีความโปร่งใส
2. มีความสามัคคี ประองตอง รักสันติภาพ และอยู่ร่วมกันอย่างสันติ
3. เห็นคุณค่า เคารพ ยอมรับ และปรับตัวให้เข้ากับ ความแตกต่างหลากหลายด้านวัฒนธรรม ภาษา ศาสนา และเชื้อชาติ ของประเทศต่างๆ
4. มีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์
5. เคารพสิทธิมนุษยชน มีความเสียสละ เอื้ออาทร และแบ่งปัน มีระเบียบวินัย

จะเห็นได้ว่า คุณลักษณะด้านคุณธรรมและจริยธรรมที่มีความจำเป็นในการเข้าเป็นประชาคมอาเซียนที่ผู้ตอบแบบสอบถามระบุ มีความสอดคล้องกับคุณธรรมและจริยธรรมที่พึงประสงค์ที่ได้จากการวิเคราะห์ตามเป้าหมายและพันธกิจของประชาคมอาเซียน ยกเว้นข้อที่ 4. มีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ซึ่งเป็นคุณลักษณะด้านคุณธรรมจริยธรรมของไทยที่ได้รับการปลูกฝังมาช้านาน

อันดับ	คุณธรรมและจริยธรรมที่มีความจำเป็นในการเข้าเป็นประชาคมอาเซียน	ค่าเฉลี่ย (ร้อยละ)
1	มีความซื่อสัตย์ สุจริต และมีความโปร่งใส	23.1
2	มีความสามัคคี ประองคอง รักสันติภาพ และอยู่ร่วมกันอย่างสันติ	14.0
3	เห็นคุณค่า เคารพ ยอมรับ และปรับตัวให้เข้ากับ ความแตกต่าง หลากหลายด้านวัฒนธรรม ภาษา ศาสนา และเชื้อชาติ ของประเทศต่างๆ	11.5
4	มีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์	7.4
5	เคารพสิทธิมนุษยชน มีความเสียสละ เอื้ออาทร และแบ่งปัน มีระเบียบวินัย	6.7

คุณธรรมและจริยธรรมของไทยที่เป็นจุดแข็งในการเข้าเป็นประชาคมอาเซียน

เป็นที่น่าสนใจว่า ผลการสำรวจระบุคุณลักษณะด้านคุณธรรมจริยธรรมของประเทศไทยที่เป็นจุดแข็งในการเข้าเป็นประชาคมอาเซียนหลายประการ โดยคุณลักษณะที่ได้รับความสำคัญเป็นลำดับแรกคือ มีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ (ร้อยละ 15.9) รองลงมาคือ เห็นคุณค่าเอกลักษณ์ความเป็นไทย (ร้อยละ 11) มีความสุภาพ อ่อนโยน มีสัมมาคารวะ และอ่อนน้อมถ่อมตน (ร้อยละ 10.4) มีความเสียสละ เอื้ออาทร และแบ่งปัน (ร้อยละ 9.1) มีความสามัคคี ประองคอง รักสันติภาพ และอยู่ร่วมกันอย่างสันติ (ร้อยละ 7.2)

นอกจากนี้ ยังระบุคุณลักษณะอื่นๆ ได้แก่ เห็นคุณค่า เคารพ ยอมรับ และปรับตัวให้เข้ากับ ความแตกต่าง หลากหลายด้านวัฒนธรรม ภาษา ศาสนา และเชื้อชาติของประเทศต่างๆ ความเป็นประชาธิปไตย มีความพอเพียง ประพฤติตนตามจารีต ประเพณี และวัฒนธรรมอันดีงาม มีมิตรไมตรีอันดี ยิ้มแย้มแจ่มใส มีมนุษยสัมพันธ์ และอัธยาศัยที่ดี

อันดับ	คุณธรรมและจริยธรรมของไทยที่เป็นจุดแข็ง ในการเข้าเป็นประชาคมอาเซียน
1	มีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์
2	เห็นคุณค่าเอกลักษณ์ความเป็นไทย
3	มีความสุขภาพ อ่อนโยน มีสัมมาคารวะ และอ่อนน้อมถ่อมตน
4	มีความเสียสละ เอื้ออาทร และแบ่งปัน
5	มีความสามัคคี ประองดอง รักสันติภาพ และอยู่ร่วมกันอย่างสันติ
6	เห็นคุณค่า เคารพ ยอมรับ และปรับตัวให้เข้ากับ ความแตกต่าง หลากหลาย ด้านวัฒนธรรม ภาษา ศาสนา และเชื้อชาติ ของประเทศต่างๆ
7	มีความเป็นประชาธิปไตย
8	มีความพอเพียง
9	ประพฤติตนตามจารีต ประเพณี และวัฒนธรรมอันดีงาม
10	มีมิตรไมตรีอันดี อ่อนแอ้มแจ่มใส มีมนุษยสัมพันธ์ และอัธยาศัยที่ดี

คุณธรรมและจริยธรรมของไทยที่เป็นอุปสรรคในการเข้าร่วมเป็น ประชาคมอาเซียน

สำหรับคุณธรรมและจริยธรรมของไทยที่เป็นอุปสรรคในการเข้าร่วมเป็นประชาคมอาเซียน ผลการสำรวจระบุคุณลักษณะด้านคุณธรรมและจริยธรรมหลายประการที่ประเทศไทยยังขาดอยู่และจะเป็นอุปสรรคในการเข้าร่วมเป็นประชาคมอาเซียน ได้แก่ (ขาด) ความสามัคคี ประองดอง รักสันติภาพ และอยู่ร่วมกันอย่างสันติ (ขาด) ความซื่อสัตย์ สุจริต และมีความโปร่งใส (ขาด) การรักการเรียนรู้ ใฝ่หาความรู้ พัฒนาตนเองอยู่เสมอ และสามารถปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลง (ขาด) ระเบียบวินัย (ขาด) การตรงต่อเวลา

คุณลักษณะอื่นๆ ที่เป็นอุปสรรคในการเข้าร่วมประชาคมอาเซียน ยังรวมถึง (ขาด) การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมและของชาติ (ขาด) การรับฟัง ยอมรับ และเคารพความคิดเห็นของผู้อื่น (ขาด) ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และ

พระมหากษัตริย์ (ขาด) การเคารพสิทธิมนุษยชน และ (ขาด) การมีความอดทนอดกลั้น

อันดับ	คุณธรรมและจริยธรรมของไทยที่เป็นอุปสรรคในการเข้าร่วมเป็นประชาคมอาเซียน
1	(ขาด) ความสามัคคี ประองตอง รักสันติภาพ และอยู่ร่วมกันอย่างสันติ
2	(ขาด) ความซื่อสัตย์ สุจริต และมีความโปร่งใส
3	(ขาด) การรักการเรียนรู้ ใฝ่หาความรู้ พัฒนาตนเองอยู่เสมอ และสามารถปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลง (การศึกษา/ภาษา/การสื่อสาร)
4	(ขาด) ระเบียบวินัย
5	(ขาด) การตรงต่อเวลา
6	(ขาด) การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมและของชาติ
7	(ขาด) การรับฟัง ยอมรับ และเคารพความคิดเห็นของผู้อื่น
8	(ขาด) ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์
9	(ขาด) การเคารพสิทธิมนุษยชน
10	(ขาด) การมีความอดทนอดกลั้น

ความกังวลในการเข้าร่วมเป็นประชาคมอาเซียน

ผู้ตอบแบบสอบถาม ให้ความคิดเห็นต่อคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับความกังวลในการเข้าร่วมเป็นประชาคมอาเซียน โดยแยกเป็น 3 ประเด็นหลัก คือ

- 1) ปัจจัยภายในประเทศ
- 2) ผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดจากการเข้าร่วมประชาคมอาเซียน
- 3) ความท้าทายในการผสานความแตกต่างทางวัฒนธรรม ผลประโยชน์ทางการเมืองและเศรษฐกิจระหว่างประเทศอาเซียน

ปัจจัยภายในประเทศ

• ความไม่พร้อมของประชาชน

- ขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องการเข้าร่วมเป็นประชาคมอาเซียน
- ไม่สนใจที่จะรับรู้และเตรียมตัวต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น
- ไม่มีการพัฒนาตนเองให้พร้อมเพื่อเข้าสู่อาเซียน อ่อนด้อยเรื่องภาษา
- ไม่เรียนรู้และพัฒนาตน ขาดศักยภาพในการแข่งขัน
- ขาดคุณธรรม จริยธรรม ไม่มีจิตสำนึกเพื่อผู้อื่นและจิตสาธารณะ ไม่มีความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น ไม่มีความละเอียดรอบคอบในการทำ ความชั่วไม่ยึดมั่นในหลักคำสอนอันดีของศาสนา เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากกว่าส่วนรวม ขาดความขยันหมั่นเพียรในการทำงาน การไม่ใส่ใจในการมีระเบียบวินัยและการตรงต่อเวลา ไม่ใส่ใจในรายละเอียดในการทำงาน ขาดความอดทนอดกลั้น
- ไม่ยอมรับและเคารพ และไม่พยายามปรับตัวให้เข้ากับ ความแตกต่างหลากหลายด้านวัฒนธรรม ภาษา ศาสนา และเชื้อชาติ ของประเทศต่างๆ ทำให้เกิดปัญหาทางสังคม การดูถูก/มีอคติกับคนต่างชาติ ไม่ให้เกียรติเพื่อนมนุษย์ เกิดความไม่เท่าเทียมกันในสังคม

• ความไม่พร้อมเชิงโครงสร้าง

- ความไม่มีเสถียรภาพของรัฐบาล ผู้นำ/นักการเมืองไม่ยึดหลักธรรมาภิบาล ขาดความซื่อสัตย์สุจริต ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน ไม่มีความโปร่งใสในการทำงาน
- ความขัดแย้งทางการเมืองอย่างรุนแรง เกิดความแตกแยกในสังคม ขาดความสามัคคีปรองดอง รวมทั้งปัญหาความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ยังไม่สามารถแก้ไขได้
- การพัฒนาเชิงเศรษฐกิจมากกว่าการพัฒนาด้านสังคม
- มาตรฐานทางการศึกษาที่ไม่เท่าเทียม ความอ่อนด้อยในการใช้ภาษา ความสามารถในการสื่อสารที่มีน้อย การไม่ค่อยที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเอง ขาดศักยภาพความรู้ความสามารถในการแข่งขันกับประเทศอื่นๆ

ผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการเข้าร่วมประชาคมอาเซียน

- **การเดินทางอพยพย้ายถิ่นมากขึ้น**

- ปัญหาบริเวณแนวชายแดนเพิ่มขึ้น
- การไหลเข้าของแรงงานต่างชาติมากขึ้นทั้งที่ถูกกฎหมายและ

ลักลอบเข้าเมือง

- เกิดการแข่งขันคนไทย คนไทยมีโอกาสดกงานเพิ่มมากขึ้น
- ปัญหาเด็กที่ติดตามแรงงานย้ายถิ่นเพิ่มมากขึ้น
- การเดินทางเข้าออกระหว่างประเทศมากขึ้น รวมทั้งการไหลเข้า

ของแรงงานจากต่างประเทศ ทำให้เกิดปัญหาด้านอาชญากรรม การลักลอบนำเข้าสิ่งผิดกฎหมาย ยาเสพติด การค้าประเวณี การค้ามนุษย์ และการใช้แรงงานที่ผิดกฎหมาย รวมทั้งปัญหาสังคมต่างๆ เพิ่มขึ้น ส่งผลให้ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินลดน้อยลง

- **การหลั่งไหลของวัฒนธรรมต่างชาติ** การลอกเลียนแบบวัฒนธรรมที่ไม่เหมาะสม การไม่ประพฤติปฏิบัติตามจารีตประเพณี การไม่รักษาเอกลักษณ์ความเป็นไทย

- **ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ** เกิดแข่งขันทางธุรกิจ การค้า การลงทุน อย่างรุนแรง เกิดการเสียเปรียบทางการค้า การขาดดุลทางการค้า ราคาพืชผลทางการเกษตรจะตกต่ำ การผูกขาดทางการค้า

- **ผลกระทบด้านสาธารณสุข** การควบคุมโรค การเกิดโรคใหม่ โรคที่กำลังหมดไปแล้วกลับมาใหม่ มาตรฐานในการให้บริการสาธารณสุข ความเท่าเทียมและทั่วถึงในการให้บริการ

- **การละเมิดสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐาน/สิทธิมนุษยชน/ความเท่าเทียมทางเพศ** เพิ่มขึ้น

- **ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม** การขยายตัวทางเศรษฐกิจที่สูงขึ้น ส่งผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสังคม ทรัพยากรธรรมชาติถูกทำลายเพิ่มมากขึ้น ผู้ประกอบการขาดความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม

- **การใช้พลังงานที่เพิ่มมากขึ้น** ขาดความมั่นคงทางด้านพลังงานจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจที่สูงขึ้นแต่ไม่มีการรองรับด้านพลังงานที่เพียงพอ การขาดแคลนพลังงาน การใช้พลังงานอย่างฟุ่มเฟือย

ความท้าทายในการผสานความแตกต่างทางวัฒนธรรม ผลประโยชน์ ทางการเมืองและเศรษฐกิจระหว่างประเทศอาเซียน

- **ความขัดแย้งระหว่างประเทศ** การรักษาความมั่นคง การรักษาผลประโยชน์ชาติ การไม่ให้ความร่วมมือ การมีผลประโยชน์แอบแฝง ประเทศที่เจริญกว่าแสวงหาผลประโยชน์จากประเทศที่ด้อยพัฒนา

- **การพัฒนาเชิงเศรษฐกิจมากกว่าการพัฒนาด้านสังคม**

- **การไม่เคารพ** และไม่ปรับตัวให้เข้ากับ ความแตกต่างหลากหลายด้านวัฒนธรรม ภาษา ศาสนา และเชื้อชาติ ทำให้เกิดอคติระหว่างชาติ

- **กฎระเบียบข้อกฎหมายที่มีความแตกต่างกัน** การเคารพและปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อกฎหมายของประเทศตนและประเทศอื่น และการปฏิบัติตามกฎกติกาในการเป็นประชาคมอาเซียน

- **ความท้าทายในการปฏิบัติตามกฎกติกาประชาคมอาเซียน**

ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมพัฒนา คุณธรรมและจริยธรรมในการก้าวเข้าสู่ ประชาคมอาเซียน

แนวทางความร่วมมือและการเตรียมความพร้อมระดับภูมิภาค

1) การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมสำหรับการก้าวไปสู่การเป็นประชาคมอาเซียนสำหรับผู้ใหญ่ โดยเริ่มต้นที่คุณลักษณะทางคุณธรรมจริยธรรมที่มีความเหมือนกันในแต่ละประเทศและมีประเด็นที่สอดคล้องกับแผนประชาคมอาเซียน เช่น ความโปร่งใสและธรรมาภิบาล ความเอื้ออาทร การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เป็นต้น ซึ่งประเด็นเหล่านี้ไม่มีความขัดแย้งกับเรื่องปัจเจกชาติที่เป็นความท้าทายอันใหญ่ของประชาคม จึงน่าจะมีกระบวนการทำงานด้านความคิดกับผู้ใหญ่และเด็ก โดยเริ่มที่จุดเหมือนกันก่อน เช่น การจัดสัมมนาเรื่องคุณธรรมจริยธรรมสำหรับประเทศอาเซียน เพื่อแลกเปลี่ยนความเหมือนและความต่าง รวมทั้งวิธีการและผู้รับผิดชอบในการส่งเสริมพัฒนาประเด็นเหล่านี้ในแต่ละประเทศ โดยอาจให้มีการนำเสนอตัวอย่างปฏิบัติที่ดี

2) การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมสำหรับการก้าวไปสู่การเป็นประชาคมอาเซียนสำหรับเด็ก สำหรับเด็กและเยาวชนอาเซียน กิจกรรมที่เหมาะสมอาจรวมถึงการจัดค่ายหรือการประชุมปฏิบัติการในระดับภูมิภาค ที่มีหัวข้อที่น่าสนใจ และกิจกรรมที่หลากหลายและเหมาะสมกับวัย เช่น ละคร ศิลปะ สื่ออินเทอร์เน็ต เพื่อให้เด็กได้แสดงความคิดเห็นร่วมกัน หรือมีการประกวดโครงการด้านคุณธรรมจริยธรรมของเด็กและเยาวชนอาเซียน

บทบาทของประเทศไทย

1) เป็นแกนนำในการประสานความร่วมมือในการเตรียมพร้อม โดยเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมสัมมนาในระดับภูมิภาค โดยเริ่มต้นที่สถาบันหลักที่มีบทบาทในการส่งเสริมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของประเทศไทย เช่น

กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อแลกเปลี่ยนความเหมือนและความต่าง รวมทั้งวิธีการ และผู้รับผิดชอบในการส่งเสริมพัฒนาประเด็นเหล่านี้ในแต่ละประเทศ โดยอาจให้มีการนำเสนอตัวอย่างปฏิบัติที่ดี

2) แนวทางการเตรียมความพร้อมของประเทศไทย

2.1 ระดมความคิดเพื่อให้ได้ข้อสรุปที่เป็นแกนหลักของประเด็น ด้านคุณธรรมจริยธรรมของ"ชาติ" อย่างชัดเจน โดยอาจวิเคราะห์เปรียบเทียบงานชิ้นนี้กับวิสัยทัศน์ประเทศไทยปี พ.ศ. 2570

2.2 เผยแพร่การศึกษาวิจัยไปสู่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อการรณรงค์ระดับนโยบาย เพื่อพัฒนายุทธศาสตร์เตรียมความพร้อมสู่การเป็นประชาคมอาเซียน โดยเฉพาะในการส่งเสริมพัฒนาคุณลักษณะด้านคุณธรรมจริยธรรม

2.3 สสำรวจองค์กรต่าง ๆ รวมทั้งเด็กและเยาวชนทำกิจกรรมด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมไว้ที่ไหน อย่างไรบ้าง แล้วเลือกกิจกรรมและโครงการที่ได้ผลจำนวนหนึ่งมาพัฒนาให้เป็นตัวอย่าง

2.4 สังเคราะห์ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมที่จะช่วยให้ประเทศไทยก้าวไปเป็นแนวหน้าในประชาคมอาเซียนซึ่งประเทศไทยให้ความสำคัญอยู่แล้ว และที่ยังต้องส่งเสริมพัฒนาเพิ่มเติม โดยเฉพาะควรเทียบเคียงกับวิสัยทัศน์ประเทศไทยซึ่งจัดทำโดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (ซึ่งรวมถึงความเอื้ออาทร ธรรมภิบาล ความซื่อสัตย์ และธุรกิจที่รับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม ฯลฯ) เพื่อเป็นแนวทางกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์การส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมต่อไป

คณะกรรมการบริหารศูนย์คุณธรรม

1. ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร. เทียนฉาย กีระนันทน์	ประธานกรรมการ
2. ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	กรรมการ
3. ปลัดกระทรวงวัฒนธรรม	กรรมการ
4. เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	กรรมการ
5. พลโทวิัติ บุระณะกุล	กรรมการ
6. ศาสตราจารย์ ดร. ขาดิชา ย ธิงใหม่	กรรมการ
7. นายสิน สือสวน	กรรมการ
8. ดร.วิชฌมกล เบญจธนะฉัตร	กรรมการ
9. นางสาวนราทิพย์ พุ่มทรัพย์	กรรมการ
10. นางธิมพร กองสอน	กรรมการ
11. ผู้อำนวยการศูนย์คุณธรรม	กรรมการและเลขานุการ

การสังเคราะห์องค์ความรู้

การส่งเสริมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของประเทศในกลุ่มอาเซียน

ข้อมูลในเอกสารนี้เป็นส่วนหนึ่งของ “รายงานการศึกษาวิจัยเปรียบเทียบการส่งเสริมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของประเทศในกลุ่มอาเซียน” ซึ่งได้รับการสนับสนุนจาก ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) ปีงบประมาณ 2556

ที่ปรึกษา

1. ดร.ฉวีรัตน์ เกษตรสุนทร	ผู้อำนวยการศูนย์คุณธรรม
2. นายสุทธิพงศ์ ชาญญาณนท์	รองผู้อำนวยการศูนย์คุณธรรม

คณะผู้วิจัย

1. นางศรีศักดิ์ ไทยอารี	หัวหน้าโครงการ
2. นางสาวจิตราภรณ์ วนัสพงศ์	นักวิจัย
3. นายธีรพันธ์ เพ็ญโรจน์	นักวิจัย
4. นายธีระเดช คุณสนอง	นักวิจัย
5. นายสาธิต อิงคะวัต	ผู้ช่วยนักวิจัย

คณะทำงานศูนย์คุณธรรม

1. ดร.วรวิมล แสงเฟื่อง	ผู้จัดการฝ่ายยุทธศาสตร์
2. นางสาวพนิดา สัตถาสาธุชนะ	หัวหน้ากลุ่มงานวิจัยและจัดการความรู้
3. นางสาวกิติญา สุขประเสริฐ	นักวิชาการ
4. นางสาวชนกกานต์ หอวรรณภากร	นักวิชาการ
5. นางสาวองค์กร จินตโกวิท	เจ้าหน้าที่โครงการ

One vision, One identity, One community

ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน)
เลขที่ 69 อาคารวิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดล (CMMU) ชั้น 16-17
ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพฯ 10400
โทรศัพท์ 0-2644-9900 โทรสาร 0-2644-4901-2
www.moralcenter.or.th
application : moralbook , moral video